

Bevezetés

1997-ben, amikor az UNESCO V. felnőttoktatási világkonferenciájára került sor Hamburgban, ahol elfogadták a Napirend a jövőre számára c. dokumentumot, a magyar Országgyűlés ugyanebben az évben szavazta meg a közművelődésről szóló törvényt. A Magyar Népfőiskolai Társaság (MNT) 10 évvel később 2008. decemberében ünnepelte megalapításának 20. évfordulóját. Méltósággal, szerénységgel, hiszen a kellő ünnepélyesség feltétele sehogyan sem adatott meg. Az esemény alkalom volt a két évtized áttekintésére. Most csak az utóbbi, második egy évtizedről szólunk. A két dekád más-más volt, s az elsőt a 10. évfordulón Az újjászületés krónikája c. dokumentumkötetben számba vettük.

Azért kell a második évtizedet a 97-es évvel kezdeni, mert a közművelődési törvény legitímálta a népfőiskolákat, az UNESCO pedig évtizednyi programot fogalmazott meg, aminek a teljesítését most tesszük mérlegre, országonként, régióként és globálisan is.

2009 az UNESCO VI világkonferenciájának éve, amelyre Brazíliában kerül sor. Örültünk, hogy braziliai világesemény európai régiós előkészítésére Budapesten került sor, ami az MNT nemzetközi lobbizásának is köszönhető volt.

Dr. Szigeti Tóth János

Bábáskodás törvények születésénél

Bábáskodás törvények születésénél

A 97-es törvény tervezése során az MNT aktívan részt vett javaslatok betervezésében, ami részben eredménnyel is járt. Elérte, hogy Magyarországon a törvény először nevezte meg a népfőiskolát, mint közművelődési alapszolgáltatást ellátó helyi intézmény típust. Felróni való ugyanakkor, hogy 2007-ben sem konferencia, sem elemzés, kutatás nem foglalkozott a törvény gyakorlatba ültetésének tapasztalataival. A törvényről aligha tudnánk röviden összefoglaló jellegű minősítést adni, mint azt, hogy együtt készült a Hamburgra való készülődés lendületével, ameddig ez a lendület akkor tartott, addig volt lendületben maga a törvény is.

Az évtized másik korszakhatára a 2001-ben született felnőttképzési törvény. A jogszabály előkészítésben való elméleti és gyakorlati MNT közreműködés itt még fontosabb és konstruktívabb volt. A népfőiskolákról ugyan ebben a

jogszabályban nincs szó, hiszen a 97-es törvény óta –amelynek gyakorlatba ültetése lényegében elmaradt – mindig arra hivatkoztak illetékesek, van már egy törvény, és a népfőiskola a másik szektorhoz tartozik, nem a felnőttoktatáshoz.

Alaposabb elemzés mutathatja ki, hogy ez nem csak szektorális elfogultságon alapuló mellőzés volt, a két szék közül a pad alá esés esete ennél érdekesebb és szomorúbb zsigeri ellenszenvről tanúskodik.

A törvény ugyanakkor jelentős előrelépést hozott, hiszen a felnőttoktatás több jogszabályban szétszórt megemlítéséhez képest, egy egységes keretszabály jött létre, intézmények születtek. Ilyen volt a felnőttoktatás alapvető formáinak kodifikálása, egy országos intézmény, tanács és akkreditációs testület létrehozása. Más kérdés, hogy mindebből mi és hogyan vált gyakorlattá, hiszen a felnőttoktatás általános, idegen nyelvi

és szakmai hármás alapformájából a szak és munkaerő piaci képzés féloldalas dominanciája érvényesült.

Az indulás zsenge perceiben a nem-kormányzati szektornak tett gesztusok után – mint pld. az akkreditációhoz költségátogatás biztosítása – később a civil szektor szinte teljesen diszkriminálttá vált. Az ún. foglalkoztathatóságra irányulás túlsúlya még önmagában nem lett volna olyan nagy baj, mint az, hogy ez valójában a hagyományos lobb csoportok hegemoniáját, a döntésmechanizmus pedig egy elmaradt és pazarló szemléletet valósított meg. Némely időszakban hiába öntötték akár dézsával is a költségvetési pénzt a szakterület veteményesére, a jól kiépített csatornákon az éltető nedv alacsony hatékonysággal folyt szét. A törvény többszöri toldozgató módosítása alig változtatott a lényegen, azon, hogy egy bürokratikus intézményrendszer szemlélet élt tovább általa.

Az időszakkal foglalkozó akadémiai szakértő testület egyik legfontosabb konzekvenciája volt, hogy elmaradt, illetve nagyon hiányos a civil

táradalom érdekérvényesítési és szolgáltatói szerepének érvényesítése. (*TÉT kötet, 2008*)

A felnőttképzési törvény születésénél büszkén mondhatunk magunknak néhány javaslatot, hiszen az akkori oktatási minisztérium partnereként 2001-ben közös nemzetközi szakértői, más, fejlettebb államok törvénykezéséről szóló konferencia szervezésére kaptunk megbízást, s a tanácskozásról megjelent dokumentumkötetnek „*A fejlettebbek sarkában lenni*” címet adtuk. Akkor, 2001-ben még volt is ilyen remény: a fejlettek sarkában lenni. Most, egy évtizeddel később elmondhatjuk, törvény adta lehetőség ellenére a magyar felnőttoktatás a csatlakozó tizek között is a sereghajtók bizonytalan pozíciójáig csúszott vissza.

Nálunk ezért még nyomatékosabb az, amit az UNESCO 2008-as budapesti ajánlásához az európai szakmai szervezetek hangsúlyoztak: „az ellátók rendszerének, strukturáinak, hálózatainak és minőségbiztosításának fejlesztésére” van szükség.

Fejlesztési törekvések

A hamburgi, és a törvénykezési lendület hullámain az MNT intenzív hazai fejlesztési programtevékenységekbe kezdett, amelynek rövid ismertetését adjuk itt közre.

1998-2001 között a PHARE-Lien dán, szlovén magyar programban a *Visszaút a társadalomba* címmel roma alapképzési programot valósított meg, 3 majd hat megyében, több mint 40 tanár kiképzésével, tananyag csomaggal és a projekt költségvetéséből futott kurzusokkal, amelyen összesen közel 700 roma felnőtt vett részt. Az európai szintű roma programtalálkozó meghívott vendége lehetett az MNT Brüsszelben, ahol referenciaként mutatták be ezt a munkát. Mindez messzinek tűnik már, de nyilvánvaló, ha a műhelygyakorlat tárca szintű politikává intézményesülhetett volna, nem ott tartanánk ahol ma, a roma- nem roma etnikai feszültség társadalmi méretűvé növekedésében és serkentett duzzasztásában.

A Phare Lienben felgyűlt szakmai muníció újabb vállalkozásra sarkallt, immáron az MNT vezetésével- lengyel, cseh, román, spanyol és más nyugat-európai résztvevőkkel. A roma programhoz hasonlóan az alapkészség fejlesztéssel foglalkozó nemzetközi fejlesztés újdonsága a kistérségi megközelítésmód volt. A programok nagy részében, az intézményi és országos szint között igen kevés az olyan cél, amely a település és térsége, vagy a kistérség szintjére, a helyi közösség előtérbe állítására összpontosítana. A kistérségi szintű képzésfejlesztés legalapvetőbb munkaeszközeit hozta létre és tesztelte a munkacsoport. Az EU felnőttoktatási sikertörténetek gyűjteményébe is bekerült *A társadalmi integráció elősegítése az alapkészségek elsajátítása által* című MNT program.

Az évtized elején több kiemelkedő szakmai könyv létrehozásában szorgoskodott az MNT szakmai közössége, más fontos kiadásokban pedig

közreműködött. Egy év nem múlhatott el publikáció nélkül az MNT-ben, amelynek legtöbbször a pénzügyi s nem az elgondolás, vagy puszkapor hiánya szabott határt. Több kötet kiemelkedik a szokásos kiadványozásból. Ilyen az EU kézikönyv az élethosszig tartó tanulásról, amely először (2001) a Szent István Egyetemmel, 2004-ben a második bővített kiadását pedig a Nemzeti Felnőttképzési Intézettel közösen jelentette meg az MNT. Mindkét kötet az egyetemi szakmai képzés alapirodalmához tartozik. 2003-ban jelent meg az évtized elejének egyik legjelentősebb szakmai vállalkozása a *Felnőttoktatási és képzési lexikon*. Az 1700-nál is több szócikket tartalmazó referencia könyv kiadásában az együttműködő szervezetek között ott volt az MNT is támogatóként, továbbá közvetlenül irányította a nemzetközi szócikkek szerkesztési munkálatait.

A nemzetközi támogatású programok magyarországi megjelenése, mint az Equal, a HEFOP, a ROP nemcsak újabb források felé irányította az MNT-t, hanem afelé is, hogy a nemzetközi tapasztalatokat és eredményeket

a hazai és vidéki közösségi munkában is alkalmazza, fejlessze és kiterjessze.

A Balatonszepezden még a Széchenyi tervpályázaton született sikeres programból kialakított balatonszepezdi Bibó István Népfőiskola bázisát használva a HEFOP-támogatásban, a balatonfüredi és a tapolcai kistérségben, 2004-2006-ban a vidéki magyar gyakorlatban is továbbvitte az MNT a kompetenciafejlesztésben akkumulált tapasztalatait: hogyan kell egy kistérségben átvilágítani az intézményrendszer akcióképességét, hogyan kell a falusi közösségek kulcskompetencia szintjét felmérni, őket motiválva a felnőttoktatásba bevonni. Egyáltalán hogyan tehető piacképessé a falusi munkaerő? Több mint 20 községben, két éven át 500 felnőtt vett részt a programban, amely több kompetenciafejlesztő modul feldolgozásából állt. (idegen nyelv, informatika, demokratikus állampolgár készségek, megtanulni tanulni)

2005 -2008 között a szarvasi evangélikus közösség projektjének irányításával valósult meg - az MNT mint a projekt jelentős részét

kidolgozó szervezet közreműködésével - egy nagyszabású alapképzés fejlesztési **EQUAL program** a térségben, egyebek között a Bihari Népfőiskola partneri részvételével, a *Tessedikkel a XXI. századba* címmel. A foglalkoztatás elősegítését célzó alapképzés, és az azt kiegészítő lelki gondozás az egyház hálózati kapcsolatrendszerének erősítését is szolgálta.

A *Közösségi szerep és partnerség* c. ROP program támogatásával 2006-07-ben, a közép-dunántúli térségben 100 település bevonásával valósult meg a civil szervezetek és az önkormányzatok területfejlesztési együttműködését elősegítő program és képzés. A résztvevőkkel folytatott eszmecserékből született kalauz összefoglalja az önkormányzatok és a civil szervezetek közötti partnerség és gyakorlati együttműködés fontosságát és gyakorlati technikáit.

Segély helyett munkát! volt a jelszava annak a sikeres kommunikációs pályázatnak, amely mind a hét régióban a szociális szervezetek létrehozásának népszerűsítését szolgálta. A

szerencse hozta, hogy részt vehettünk az OFA pályázataiban, amely felelevenítette a szociális szervezet megvalósítását. Mindebben az MNT már úttörő, aktív szerepet vitt a 90-es évek végén. A magyar történelmi múltban működött szövetkezeti forma sajnos akkor sem gyökeredzett meg, még kevésbé volt adekvát ehhez a környezet az utóbbi évtized második felében. A kommunikáció azonban visszhangra talált és sikeresen bizonyította, hogy a megközelítés elementárisan fontos eszköz lenne a magyar társadalmi-gazdasági fejlődésben. A hiányt még erőteljesebben láttatta a 2008-ban érzékelhetővé vált világválság és annak drámai hazai hatásai.

2006-2007-ben az Unió Bizottsága megújult aktivitással dolgozott a felnőttoktatás fejlesztés új középtávú ajánlásokat összefoglaló dokumentumain. 2006-ban kiadásra került a Felnőttkori tanulás: soha nem késő tanulni Az Európai Közösségek Bizottságának Közleménye COM (2006) 614, majd 2007-ben a Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról Tanulni sohasem késő COM (2007) 558 c. dokumentum. Az MNT elnöke közvetlenül részt

vehetett az EU szintű brüsszeli szakértői munkákban. A dokumentumok magyar nyelvű megjelentetését követően az MNT programot nyújtott be a munkaügyi tárcához támogatás céljából: **Javaslat a cselekvési tervhez** Az élethosszig tartó tanulás népszerűsítése - az EU elvárások megismerése címmel. A program keretében hét régióban szakmai fórumok kerültek megvalósításra, ezt követően jó példák gyűjteménykötet jelent meg: **Esélyt adunk - Jó gyakorlatok a felnőttképzésben** címmel. **A munkaprogram egy másik részében pedig egyetemi szakemberek, kutatók bevonásával a fórumok tapasztalatai alapján tanulmány készült arról, mi lenne a kívánatos teendő ma Magyarországon az Unió ajánlásainak hasznosításában. A tanulmány Továbblépni a tervezéstől a tettek felé címmel látott napvilágot.**

Mindez részben az UNESCO világkonferencia páneurópai rendezvénye előkészítését is szolgálta, amelynek főszervezői szerepétől végül is – minden korábbi lobbis tevékenységéről tudomást sem véve - az oktatási tárca vezetője elűtötte az

MNT-t. A fenti programjának záró konferenciája azonban az UNESCO eseménnyel egy időben sorra került nemzetközi rendezvény keretében valósult meg.

Az MNT eddigi szakmai tevékenységének és tapasztalatainak elmélyítése érdekében pályázott és nyert egy kutatási programot, amely a „A tanulási formák sokfélesége és egyenrangúsága – hogyan tanulunk” címet kapta. A 2008-09-ben folytatott országos kutatás eredményeinek közzétételére 2009. októberében megrendezett fórumon került sor.

Közben a Katolikus Ifjúsági és Felnőttképzési Egyesület partnereként, közösen megkezdtek egy új 2009- 2010-ig tartó ESZA - TÁMOP támogatású programot, amely a civil érdekérvényesítés és hálózatépítés kérdéseit és feladatait alakítja ki, négy magyarországi régióban. A résztvevő szervezetek saját küldetésének megfelelően ez a program a keresztény, nemzeti és európai értékeken alapuló szakmai célkitűzéseket kívánja előtérbe helyezni.

Európai kapcsolatrendszerre alapozott nemzeti célok

Összefoglalva az MNT tevékenységének profilját – részben a hazai intézményesülés, volumenbővülés lehetetlenségének ellenhatásaként, s kényszerűségből is – ez az arculat **az európai kapcsolatrendszerre alapozott fejlesztő tevékenység** lett az elmúlt évtizedben. Az állandó népfőiskolai kurzusok szervezése mellett melyek voltak a fő jellemző irányai ennek az innovációs törekvések sorát jelentő tevékenységnek?

A vidéki és helyi népfőiskolák és kurzusok – amely témának egyébként alig tudunk itt helyet adni - a tartalomban és célcsoportokban széles skálát mutattak fel, mint példászerűen a vidékfejlesztést szolgáló képzések, a demokratikus állampolgár formálás, a börtönben folyó felnőttoktatás, a romák képzése, az egészségügyi és életmódformálást szolgáló művelődés, tanulás, s a foglalkoztatáshoz szükséges képzési felzárkóztatás.

Az egyik ilyen jellegzetes arculati elem az **alapkészség fejlesztés**, vagyis az alapkészségek új értelmének és értelmezésének kialakítása, elterjesztése és a hiányos alpműveltség iskolai végzettségtől független befogadó és motiváló fejlesztése a felnőttek körében, a személyiség kiteljesítése, az egyének családi, társadalmi és foglalkoztatási boldogulása érdekében.

Ehhez szorosan kapcsolódik egy másik fontos szakmai megközelítésmód, a **kompetencia alapú képzés és tanulás segítése** gondolati és gyakorlati alapjainak kialakítása és gyakorlatának megvalósítása, a felnőttoktatási alapképzésben és néhány kulcskompetencia területén Magyarországon. A népfőiskolai munka szubsztanciája, hogy a kompetencia divat felszínessége helyett, érdemi módon kapcsolt össze egy új koncepciót és európai gyakorlatot, a befogadó, pozitív, önértékelésre építő, motiváló

gyakorlattal, a nem-formális felnőttoktatás meghatározó szervezeteként.

A **tanulás ünnepe a művelődés hete** nevű, több mint 25 országban, nemzetközileg széleskörű, rendszeres rendezvénysorozattá vált kezdeményezést az MNT meghonosította Magyarországon 1995-97-től kezdve – de csak 2003-tól nagyobb rendszerességgel, szervezettebben megvalósuló országos programként. Így 2008-ban 106 helyszínen 150 programra került sor, több mint 50. 000 résztvevővel, s a népfőiskolán túli, legkülönbözőbb szolgáltatók – munkaügyi központok, művelődési házak, egyetemek, vállalatok- bevonásával. A fesztivál műfajú szakmai tevékenység gondolati megközelítése a **tanuló felnőtt középpontba helyezése**, értékeinek, eredményeinek felmutatása, a bátorítás és az ünneplés. Az akció az értékközpontú mediabefolyás és a társadalmi közszellem formálás keretei között a jövő tanuló társadalmának létrehozására tett erőfeszítéssé vált, amely megcélozza a sikeres tanulókat, és bekapcsolódásra ösztönözi a nem tanulókat.

Az MNT az Európai Unió nemzeti szintű szakpolitika fejlesztési törekvéseinek egyik elsőszámú, nemzeti érdekeket előtérbe helyező **tolmácsa**. Az MNT az elmúlt évtizedben, az ajánlások és szakmai törekvések, kutatások, dokumentumok és viták egyik első számú ismertetője, a közzététel, feldolgozás, s a hasznosítás, a kreatív követés ösztönzésén munkálkodó szervezet. A kormányzati törekvésektől függetlenül, de a mindenkori együttműködést keresve dolgozott így a 2000-es *Memorandum az egész életen át tartó tanulás* c. dokumentum közzétételétől a 2008-as UNESCO páneurópai régiós konferenciájának budapesti megszervezésében való közreműködésig.

A tizenhatodik évfolyamát élő, MNT (*Művelődés népfőiskola, társadalom*) folyóiratának eddig megjelent összesen hatvan számában tételesen át lehet tekinteni, hogy a nemzetközi és európai szakmai újdonságok első, legfrissebb közzétéveje volt, legyen szó az Unióról, az Európa Tanácsról, az OECD-ről az UNESCO-ról, vagy bármely más nemzetközi szakmai intézmény és fejlett ország, nemzet eredményeiről és gyakorlatáról.

A reménység jövőképe

A reménység jövőképe

A több évtizedes neoliberalizmus gondolati, lelki és fizikai pusztításainak a romjain egyre inkább nyilvánvalóvá vált, hogy az elmúlt évtizedben is egy olyan jövőképet képviselt az MNT a foglalkoztathatóság megteremtését és fenntartását szolgáló képzésben, oktatásban is, amely a „kiművelt emberfő”, s a közösségi polgár eszményén alapul, és amely a szociális piacgazdaság hatékony és szolidáris rendszerét tartja kívánatosnak. Ezek – legalábbis pártok szerinti leszűkítésben – se nem bal, se nem jobboldali értékek.

A humán tőke elmélet mellett - és főként helyett – a társadalmi tőke növelésének, fejlesztésének fontosságára, az emberi minőség és méltóság előtérbe helyezésére, az aktív és demokratikus állampolgár látomására helyezte és helyezi a hangsúlyt az MNT.

Mások folyton ismételt címkéivel ellentétben szerinte ezen célok követése kellene legyen a tényleges nemzetpolitika gyakorlata.

Az MNT az UNESCO Napirend a jövő számára c. programjának számos kulcsfontosságú pontjában valósított meg gyakorlati előrelépést.

A tanuló társadalom, a tudástársadalom megvalósításában a sereghajtói önteltséggel párosuló retorikai mutatványok helyett jóval több, megalapozott rendszert képező tettekre lenne szükség. Gyökeres megújulásra, az elért eredmények megfelelő értékelésére és társadalmi szintű hasznosítására, a kreatív és befogadó fejlesztés folytatására: egy megújuló, emelkedő ország megteremtése érdekében.

Az MNT készen áll egy új évtized köszöntésére és munkálataira, s keresi ehhez a partnereket.

Budapest, 2009. október 31.

Szigeti Tóth János

Az MNT elnöke

Az Európai Felnőttképzési Szövetség elnöke (2002-2008)

A Pázmány Péter Katolikus egyetem tanszékvezető docense

A hivatkozott források és azok elérhetősége:

Ez a rövid összefoglaló csak a leglényegesebb tevékenységekre terjedhetett ki, mint ahogy az itt felsorolt források is ehhez kapcsolódnak. Bármely részletesebb információ megtalálható a www.nepfoiskola.hu honlapon, de készséggel adunk felvilágosítást is. A Magyar Népfőiskolai Társaság tevékenysége az európai szakmai együttműködés fejlesztéséért c. dokumentum pld. a 90-es évek közepétől az ezredfordulóig tekinti át az MNT fontosabb nemzetközi munkáit. Külön ajánljuk a Művelődés Népfőiskola Társadalom c. folyóirat honlapunkon hozzáférhető on-line változatát, amely 2001-es év óta hozzáférhető.

Az MNT korábbi európai együttműködési tevékenységéről 1994-2002 lásd http://www.nepfoiskola.hu/eaea/EAEA_hu/fej1_programok.html és klikk az Aktuális nemzetközi együttműködési programok -ra

Javaslatok a felnőttképzési törvénytervezethez

http://www.nepfoiskola.hu/mntlap/archiv/2001_3/index.htm

Szakmai szervezetek tanácskozása a törvénytervezetről

http://www.nepfoiskola.hu/mntlap/archiv/2001_4/index.htm

A TANULÁS HATALMA

Értékelés: „Alapképzés- visszaút a társadalomba” és funkcionális analfabéta tagjainak társadalmi reintegrációja”

EGYETLEN ESÉLY: Az érintettek bevonása
THE ONLY CHANCE IS: The involvement of those concerned, 1999. Budapest

A társadalmi integráció elősegítése az alapképzések elsajátításán keresztül

<http://www.nepfoiskola.hu/pro-bsl/101364-CP-1-2002-1-HU-GRUNDTVIG-G1>
Promoting Social Inclusion Through Basic Skills Learning

GRUNDTVIG

Sikertörténetek EUROPA LEHETŐSÉGEKET TEREMT
ISBN 978-92-79-05885-1 Európai Közösségek, 2008
<http://www.nepfoiskola.hu/ppkevj/dokumentumok2008/sikertortenetek/grundtvig.pdf>

Felnőttoktatási és -képzési lexikon Magyar Pedagógiai Társaság–OKI Kiadó–Szaktudás Kiadó Ház Budapest, 2002

Európa kézikönyv az élethosszig tartó tanulásról

Kiadja: Magyar Népfőiskolai Társaság Együttműködők: Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar Társadalomelméleti, Közművelődési és Felnőttképzési Intézete Budapest, 2001

Felnőttképzés az Európai Unióban II.

Kiadja a Nemzeti Felnőttképzési Intézet és a Magyar Népfőiskolai Társaság
Budapest, 2004

Tanulás életen át {TÉT} Magyarországon

Szakmai szerkesztő: Dr. Benedek András
Kiadja a Tempus Közalapítvány Budapest, 2008. 256 oldal (A/5)
ISBN 978-963-96699-3-3

„A felnőttképzés hozzáféréseinek javítása a rendelkezésre álló közművelődési intézményrendszer rendszerszerű bevonásával” HEFOP 3.5.4

Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium Humán-erőforrás-fejlesztési Operatív Program Irányító Hatóság

Második Esély Népfőiskolai program A projekt innovációi, tapasztalatai és eredményei, Kiadja a Tessedikkel a XXI. századba Második Esély Népfőiskola Fejlesztési Partnersége Szarvas, 2008

KÖZÖSSÉGI SZEREP ÉS PARTNERSÉG Képzési segédanyag és szöveggyűjtemény a „Partnerség és együttműködés az önkormányzatok és a civil szektor között” című 3.1.3-as ROP programhoz

Közösségi szerep és partnerség – kiskalauz az önkormányzatok és a civil szervezetek területfejlesztési együttműködéséről. © Magyar Népfőiskolai Társaság, 2007

Segélyhelyettmunkát–kalauzaszociális szövetkezetekhez Magyar Népfőiskolai Társaság, 2008

Hét régió tapasztalatai a szociális szövetkezetek területén – A szociális szövetkezetek népszerűsítésének eredményei, 2008 Budapest

Esélyt adunk - Jó gyakorlatok a felnőttképzésben

© Magyar Népfőiskolai Társaság, 2008

Felelős kiadó: Sz. Tóth János Felelős szerkesztő: Mihályfi Márta és Trencsényi Imre ISBN 978-963-87884-0

TOVÁBBLÉPNI a TERVEZÉSTŐL A TETTEK FELE Javaslat a cselekvési tervhez Az élethosszig tartó tanulás népszerűsítése - az EU elvárások megismerése című program záró tanulmánya © Magyar Népfőiskolai Társaság, 2008

'Ezen az úton érkeztem' A Nemzetközi Felnőtt Tanulók Hetének Hálózatának (IntALWinE) kiadványa, 2006 Budapest

A tanulás sokfélesége. Kutatás a felnőttkori tanulás indítékairól és akadályairól. SZFK/14/2008 sz. projekt MNT,2009 Budapest ISBN 978-963-86375-4-3

További felvilágosítás:

Wesselényi u 13 II.5

1077 Budapest

Hungary

T: +36 1 411 14 59

Fax: +36 1 400 14 60

Honlap: www.nepfoiskola.hu

És <http://www.nepfoiskola.hu/ea/ea/index.html>

Füzetünk szerkesztési és nyomdai munkálatai utolsó napjaiban ért bennünket a megdöbbentő hír, meghalt Beke Pál. Ezt a kiadást az ő emlékének szánjuk és alább közzé tesszük a 2004-ben hozzá írt nyílt levelünket

Magyar Népfőiskolai Társaság,
2009 november

Beke Pál
igazgató
Magyar Művelődési Intézet
Budapest, Corvin tér 8.

Tisztel Igazgató Úr!

Kedves Barátom!

Nem találtalak az irodádban, amikor személyesen szerettem volna elköszönni, mivelhogy június 30-án a Magyar Népfőiskolai Társaság elköltözött az Intézet Corvin téri épületéből. Nem jókedvünkből tettük, hanem mert azt olvastuk ki a miniszter úr egyik leveléből, hogy ez elkerülhetetlen és úgy döntöttünk jobb előbb, mint utóbb.

Nem mindennapi esemény, különösen személy szerint nekem, mivel több, mint 25 éve, amióta Budapesten dolgozom, egyfolytában ugyanebben az épületben tartózkodtam, s ez lett a támpontom.

Azért sem távoztunk onnan már korábban, mert bízam abban, hogy egyszer csak sikerül együttműködést kialakítani az Intézettel, amelynek hosszabb ideig munkatársa voltam, s amelynek alapító okirata szerint fő céljai ezt magától értetődővé tennék. Bizonyos keserőséggel tölt el, hogy a sok kísérlet ellenére az utóbbi egy-két év kezdeti lépéseit nem számítva, tulajdonképpen semmilyen együttműködés nem valósult meg. Emberi kicsinyességek miatt és több más okból. Ami ebből a mi hibánk, s azért, ha ez időszak alatt bárkinek sérelmet okoztunk, elnézést kérek. Az intézet több időszakában és szobájában tevékenykedtem, s a legutóbbit, leghosszabban, több mint tíz évet ugyanabban

az irodában tölthettem el, amelybe Muharay Elemért '56 után – mivel a Forradalmi Bizottság elnöke volt – „kalitkába” száműzték. Ez több lelki erőt adott, mint a részben kiüresedett Corvin tér – tisztelet néhány kivételnek.

A szokásos magyar közéleti hírterjedés szerint hallom, hogy hamarosan leváltanak. Sajnálom – s ebben részben osztozunk –, hogy az előző kulturális kormányzat téged is cserbenhagyott, vagy nem segített eleget, s az sem vigasztalóbb, hogy a jelenlegi meg ilyen sokáig húzza, hogy félreállítson. Ez az átkozott mokus-kerék működik már kormányról kormányra régóta, s egyebek mellett – akármilyen gyötrelmes is a függetlenség –, ezért szálltam én ki ebből több, mint egy évtizede. 1989–'90-ben egy fél fordulat történt, s a belülről alkalmazkodás megalázó perspektívája helyett (amit oly sokat gyakoroltunk együtt a szocializmusban is), lehetőség nyílt a fej-felemelő önállóságra, minden értelemben. Mint az Európai Felnőttképzési Társaság elnöke, az „édes hazánk” hozzáállása miatti szegényemben egyelőre azt terjesztem – amikor külföldi partnereink kérdezik –, hogy kedvezőbb, jobb helyre költöztünk. Ami nagy részben igaz is. A Puskin utcában – a Nemzeti Múzeum és az Astoria között, közvetlenül az egyetem háta mögött, itt több emléktábla „vigyáz” ránk: Darwiné, Puskiné és a NÉKOSZ Szabó Dezső Kollégiumáé. Jó kis együttes.

Az evangélikus egyház püspöki hivatalának épületében rendezkedtünk be. Úgy tettünk, mint elődeink a tatárdúlások idejében: a templom falai közé húzódtunk. Nem térdre és imára, amire egyébként nagy szükség lenne, hanem a megfelelő helyre, ahol a zavaros külvilági történések közepette a belső nyugalom biztosítható. Mert nincs fontosabb, bármilyen felelős vállalkozáshoz, a belső békénél.

Mostantól tehát nem futunk össze csak úgy a lépcsőfordulóban, vagy egy kávéra, de előtted és munkatársaid előtt, mint a MAMI-ból mindenki előtt, az ajtó nyitva áll és szívesen látott vendégek

vagytok nálunk – ahogy az együttműködés jövőbeli esélyét sem adtam föl. Egy költözés mindig nagy hercehurca, de néhány nap után újra a helyes vágányon folytatjuk a munkát.

Add át elköszönésemet a munkatársaidnak is, s csak azt kívánhatom, amit magamnak, a belső nyugalmat – és mindazt, ami abban bennefoglaltatik.

Ne felejtse el, nem az intézmények hoznak létre embereket, hanem a személyek, jó eséllyel, esetleg... intézményeket.

Barátsággal üdvözl:

Budapest, 2004. július 6

Sz. Tóth János
a Magyar Népfőiskolai Társaság elnöke
1088 BUDAPEST
Puskin u. 12.